

ŽÁKOVSKÁ DIVERZITA VE ŠKOLNÍ TŘÍDĚ – materiál pro samostatnou práci

Pokyny: Budete potřebovat tento materiál a dále články, které jsou uvedeny níže. Materiál si vyplňte a mějte jej připravený na příští lekci.

1. Evokace:

Co se mi vybaví, když se řekne žákovská diverzita? (napište si alespoň 3 pojmy)

(píšu)

2: Stejnost, nebo různost? V čem se žáci ve třídě odlišují a v čem nikoli?

Níže máte výběrový seznam charakteristik či atributů žáků. Představte si běžnou školní třídu 1. ročníku střední odborné školy. Rozhodněte, v čem se budou žáci odlišovat a v čem budou stejní.

Etnicita

Technologická výbava domácnosti

Intelligence

Věk

Pohlaví

Počet knih

Tempo práce

Motivace

Specifické vzdělávací potřeby

Podnětnost prostředí

Obava z neúspěchu

Vzdělání rodičů

Zdravotní postižení

Slovní zásoba

Co pro Vás z výše uvedeného vyplývá?

(píšu)

Roztřídte nyní sadu výše na dvě kategorie:

Rozdílnost vyplývá z biologických daností a individuálních charakteristik jedince (označte červeně) X Rozdílnost vyplývající ze sociálních podmínek jedince, v nichž žije (označte žlutě).

Své řešení zkontrolujte na základě této studie L. Hlouškové et al. (ve studii nejsou obsaženy všechny položky).

3. TEORIE

Žákovská diverzita odkazuje na různorodé charakteristiky, dovednosti, potřeby a zkušenosti studentů v rámci vzdělávacího prostředí. Tyto charakteristiky mohou zahrnovat:

Rasovou a etnickou diverzitu: Studenti mohou pocházet z různých rasových nebo etnických skupin, což může ovlivnit jejich kulturu, jazyk, historii a zkušenosti.

Jazykovou diverzitu: Studenti mohou mluvit různými jazyky jako mateřskými nebo druhými jazyky. Mohou mít různou úroveň jazykových dovedností.

Socioekonomickou diverzitu: Studenti mohou pocházet z různých sociálních a ekonomických pozadí, což může ovlivnit jejich přístup k zdrojům, podmínkám bydlení a životním podmínkám.

Diverzitu v dovednostech a talentech: Studenti se liší ve svých schopnostech, dovednostech a talentech. Někteří mohou být výborní matematici, zatímco jiní se mohou vynikat v umění nebo hudbě.

Diverzitu v učebním stylu: Studenti mají různé způsoby, jakými se učí nejlépe. Někteří se učí vizuálně, jiní auditivně a další preferují praktické učení.

Specifické vzdělávací potřeby: Někteří studenti mohou mít specifické vzdělávací potřeby, které vyžadují individuální podporu.

Kulturní a náboženskou diverzitu: Studenti mohou mít různá kulturní a náboženská pozadí, což ovlivňuje jejich hodnoty, tradice a pohledy na svět.

Diverzitu ve věku: Školy často obsahují studenty různého věku, zejména ve speciálních nebo alternativních vzdělávacích programech.

Genderovou a sexuální diverzitu: Studenti se mohou identifikovat s různými genderovými a sexuálními identitami.

Zdroje žákovské diverzity mohou být také ovlivněny regionálními, kulturními a demografickými faktory.

4. Co se propisuje do úspěšnosti ve vzdělávacím systému?

Přečtěte si profily žáků níže. Nyní je máte na stejné startovací čáře. Vyzkoušejte, zda mají tito žáci stejné podmínky, resp. v čem ano a v čem ne.

Vždy si přečtěte tvrzení a rozhodněte, zda u daného žáka platí odpověď ano – nevím – ne.

Pokud ano, posuňte ho na další pole. Pokud nevíte, nechte ho na místě. Pokud ne, posuňte ho o pole zpátky. Sledujte, jak se vyvíjí dráhy jednotlivých žáků.

PROFILY:**Ema L.**

Věk: 16 let

Mateřský jazyk: čeština

Rodinné zázemí: vyšší střední třída; matka SŠ vzdělání, pracuje jako kosmetička, otec VŠ vzdělání, pracuje jako seniorní manažer ve firmě na výrobu drogistických potřeb; rodiče v manželství, jedna starší sestra, dosud bydlí doma; rodina bydlí v menším rodinném domku, dívky mají své pokoje

Zdravotní potřeby: Nemá žádné zvláštní specifické vzdělávací potřeby; klesající zájem o dění ve škole

Zájmy: Fotografie, voltiž, hra na klavír

Jméno: Kamila S.

Věk: 16 let

Jazykový kód: čeština (mateřský jazyk)

Rodinné zázemí: střední třída, střídavá péče á týden, matka VŠ (učitelka), otec SŠ (autoelektrikář), u otce bydlí s novou rodinou a mladším bratrem (11 let), u matky má kočku, do školy jezdí na kole

Zdravotní potřeby: Nemá žádné zvláštní zdravotní potřeby

Zájmy: angličtina, literatura

Oksana P.

Věk: 17 let

Jazykový kód: ukrajinština (mateřský jazyk), čeština

Rodinné zázemí: V ČR žije s matkou a mladším bratrem (13 let), v bytě 1+1, matka (SŠ) zaměstnána jako pracovnice vrátnice (směnný provoz)

Zdravotní potřeby: Dyslexie (potřebuje podporu v čtení a psaní)

Zájmy: četba, skate

Žákyně s odlišným mateřským jazykem (ukrajinština), která nastoupila k docházce na ZŠ. Absolvovala kurz českého jazyka pro žáky cizince, který poskytla střední škola. V současné době přetrvává nedostatečná znalost českého jazyka jako jazyka vyučovacího se středně závažným dopadem do oblasti vzdělávání. V oblasti čtení projevy specifické poruchy učení. Aktuální výkonnost obecných poznávacích schopností v pásmu průměru, s matematickými schopnostmi na mírně pokročilé úrovni.

Jméno: Tomáš M.

Věk: 17 let

Jazykový kód: čeština (mateřský jazyk)

Rodinné zázemí: Nižší střední třída, v kontaktu s otcem (otec vyučen), který má v péči ještě dva mladší sourozence; otec pracuje jako dovozce (rozdává zboží); s matkou bez kontaktu; bydlí na internátu (4lůžkový chlapecký pokoj)

Zdravotní potřeby: matematika – plánovaná diagnostika na nadání

Zájmy: Běh, parkur

Pavla P.

Věk: 16 let

Jazykový kód: čeština

Socioekonomické zázemí: Nižší střední třída; žije v bytě s matkou (SŠ), prodavačka, víkendy střídavě s otcem (SŠ), administrativní pracovník magistrátu; pokoj u matky, u otce s novými sourozenci, rodiče spolu komunikují

Zdravotní potřeby: Sluchové postižení (potřebuje poslechové pomůcky), postižení ji nevyklučuje ze mimoškolních akcí, omezení má u sportovních aktivit

Zájmy: Malování, pes

Jméno: Liam O'Connor

Pohlaví: Mužské

Věk: 17 let

Jazykový kód: angličtina (mateřský jazyk), čeština

Etnicita: Irská

Rodinné zázemí: Vyšší střední třída, matka (VŠ) překladatelka, otec (VŠ) programátor, otec hovoří anglicky; rodina bydlí v rodinném domě, Liam má 3 sourozence, 2 starší, 1 mladší sestra, pokoj sdílí se starším bratrem

Zdravotní potřeby: ADHD (potřebuje podporu v organizaci a koncentraci)

Zájmy: historie a atletika

Jméno: Ondřej K.

Věk: 18 let

Jazykový kód: čeština (mateřský jazyk)

Rodinné zázemí: střední třída, žije pouze s matkou, SŠ, administrátorka ve firmě, otec umřel 2019, jedináček

Zdravotní potřeby: Nemá žádné zvláštní zdravotní potřeby, má občasné výchovné problémy

Zájmy: hraní PC her

Krok 0	začátek	Krok 1	Krok 2	Krok 3	Krok 4	Krok 5	Krok 6	Krok 7	Krok 8
	Ema								
	Kamila								
	Oksana								
	Tomáš								
	Pavla								
	Liam								
	Ondřej								

Tvrzení:

Škola pořádá pro studenty prvního ročníku sportovní zážitkový adaptační kurz. Kurz je financován z rozpočtu Klubu rodičů, žáci jej neplatí. Můžu jet?

Nerozumím učivu chemie. Může mi ho doma někdo vysvětlit?

Výuky probíhá kvůli aktuálním opatřením online. Mám doma podmínky pro připojení do výuky (technologické, prostorové)?

Učitel na konci hodiny pravidelně hodnotí aktivitu v hodině na základě toho, kdo během výuky odpovídá na jeho otázky. Pomůže mi tento způsob hodnocení?

Učitel v historii dává testy založené na hledání argumentů v textu. Čas testu je omezen (jedná se o test výkonu i rychlosti). Daří se mi tímto způsobem získat dobré hodnocení?

Učitelé nám nedávají handouty, neboť chtějí, abychom si poznámky psali sami. Jsou pro mě vlastní poznámky dobrým podkladem pro vlastní učení?

Nedaří se mi v didaktických testech z českého jazyka. Mohu si nechat zaplatit jazykové doučování?

Učitelé dominantně používají frontální výuku s nízkou aktivní participací žáků. Budu v hodině vnímat a učivo si z hodiny pamatovat?

Na vysvědčení se zohledňuje účast s olympiádách. Je to pro mě benefitující?

Blíží se přijímací zkoušky na vysokou školu. Budu navštěvovat přípravné kurzy?

Jak dopadli vaši žáci? Jak jejich postup hodnotíte?

(píšu)

Teorie – doplnění: Uvedme, že Česká republika patří mezi země s největší vzdělanostní reprodukcí, což není dobré. Vzdělávací politiky v ČR se snaží hledat cesty pro postupné zajištění principu rovnosti ve vzdělávání, nicméně zatím neúspěšně.

Pro učitele a vzdělavatele je důležité brát v úvahu žákovskou diverzitu a vytvářet vzdělávací prostředí, které je přístupné a inkluzivní pro všechny studenty, bez ohledu na jejich individuální charakteristiky. Důležité je také poskytovat podporu a zdroje, které umožní každému studentovi dosáhnout svého maximálního učebního potenciálu.

5. CO DĚLAT V PRAXI?

K rozvoji potenciálu jednotlivce lze použít více technik, např. personalizované učení. Vyhledejte si ve zdroji dle vlastního výběru (lze použít AI), co je to personalizované učení, a navrhněte, jak by šlo použít ve Vašem aprobačním předmětu v 1. ročníku SŠ. Představte si přitom, že byste ve třídě měli žáky s profily výše, a u každého chcete dosáhnout maximálního rozvoje.

Můj postup, alespoň 3 možnosti individuální podpory.

(píšu)

Závěr:

Vraťte se k evokaci, zhodnoťte, zda je potřeba ve Vaší evokaci něco měnit, a doplňte si 3 hlavní závěry, které si odnášíte z této lekce.

(píšu)

Rozvojový úkol: ve studii J. Obrovské se podívejte na trendy učitelů při vedení v rámci práce s žákovskou diverzitou a napište, jak na tento způsob vedení nahlížíte.